

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
Hegyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Apáthy István és a szabadkőművesség

Apáthy István Debrecenben csak egy név, Erdélyben fogalom.

Tudós, akinek kutatásait és nevét a világ minden szakembere ismeri, akihez kolozsvári laboratóriumába Szentpétervárról, Délamerikából vagy Japánból is jöttek tudományban megcsúszott férfiak — tanulni.

Költő, akinek a magyar szépirodalomban neve van.

Férfi, akinek puritánsága tükrén soha egy folt nem esett.

Magyar ember izig-vérig. Mióta 1918. szomorú karácsonyán a bocskoros hordák Mátyás király szobra elé bevonultak, az ő törhetlen hazafisága volt Erdély éjszakájának világitó tornya.

Ma: vértanu, aki immáron második esztendeje rabságban sínylődik.

Apáthy István mindenkor harsogva követelte Magyarországot politikai és gazdasági függetlenségéért. Ő volt az, ki a világháború kitörésekor előre látta és megjövendölte az oláhok hűségét. Nyíltan követelte a magyar-román határ stratégiai megerősítését. Hasztalan.

Minden erdélyi magyar ember az anyatejjel szívta magába az oláhok gyűlöletét. Apáthy utálta őket. Ebből nem csinált titkot.

Mikor a kolozsvári egyetem rektora volt, kitiltotta az egyetem és a menza falai közül az oláh szót.

...A napokban megjelent a szabadkőműves szimbolikus nagypáholy tisztikarának névsora. A helyettes főmesterek közt ott olvastuk dr Apáthy István nevét!

Hogy fér el egy papirostra az ő neve a Jászi Oszkáréval, hogyan egyezik az ő hitvallászerű magyar hazafisága a Kenézy főmester tanítványával, aki a sovinizmust pusztulásra ítélt?

Mi, erdélyiek, Apáthy Istvánt jól ismerjük. De valósággal fizikai fájdalmat okozna nekünk, ha a megmaradt Magyarországon bárki is azt hihetné, hogy ime, az erdélyi magyarok vezere és mártirja is csak egy a sötétben vakolók, a destruktív terjesztők, a sovinizmust fogvatékoságnak gunyolók: a nemzetrontók közül.

Nem és számszor nem! Olvassuk el Dingha Béla dr.-nak, a Nemzeti Páholy főmesterének a Szimbolikus Nagypáholy nagymesteréhez írott és a lapokban nemrég megjelent átiratát. A királyi művészek legkérelmezhetőbb ellenségei nem vágják oda oly keményen ítéletüket, mint ez a kemény gerincű testvér. „A magyar szabadkőművesség kivetkőzött magyarságból. A fokozatos fejlődés helyett a destruktív, a hazafiság helyett a nemzetköziség, a nemzetellenesség vált benne uralkodóvá. A túrelem helyébe a legindulatosabb túrelmetlenség, az ellentétes vélemény meghallgatása helyébe minden ellenkező fejfogás eltiprása lépett.”

Azt írja tovább Dingha, hogy a nemzeti gondolat és az igazi keresztyén világnézet alapján álló — de kisebbségben levő — páholyok mindent elkövettek, hogy a destruktív irányzatok terjedését megakadályozzák. Ebben a munkában a vidékiek közül különösen a kolozsvári Unió páholy segítette őket. Pozitív tudomásunk van róla, hogy Apáthy István egyik első harcosa volt ennek a küzdelemnek.

A Jásziék társadalomtudományi társaságával szembeálló társadalomtudományi egye-

sületnek is Apáthy volt egyik alapítója. Segítői és harcostársai között láttuk annak idején dr Ajtay Józsefet, aki ma a Területvédő Liga elnöke, vagy dr Gárdonyi Albertet, aki ma a Fővárosi Tisztviselők Nemzeti Szövetségének alelnöke.

Tisztán és mocskotalanul áll előttünk az Apáthyék keresztyén és magyar mivolta. De egyben hibáztatjuk is őket és pedig nyíltan.

Ezt a harcot a destruktív, a nemzetellenességgel szemben nem in camera charitatis kellett volna megharcolni. Hanem ha nem volt erejük hozzá, hogy a kalmárokat kiverjék maguk közül, ki kellett volna állniok ország-világ színe elé és megtagadni velük a közösséget.

Mi a szabadkőművesség létjogosultságát

semmiféle formájában nem ismerjük el. De megállapítjuk azt a tényt, hogy a német és amerikai szabadkőművesek mindenkor a nacionalizmus és a keresztyén világnézet alapján állottak. Erre a biztos talajra kellett volna a magyar szabadkőműveseknek is építeni, de: debuisset iam pridem. Ma már késő.

A nemzetrontó szabadkőművesség intézményes üldözése ugyszólván Debrecenből indult ki. A Hajduföld a küzdelem zászlóhordozója. Az álforradalmak előkészítőit, a galilei csemeték nevelőit, a Lenin-fiúk szülő-apáit el kell seperni a közélet szinteréről. Csak a kevés számú Apáthy Istvánokat kell kiválogatni és megkímélni.

Erdélyi magyar.

Egységes kormányzópart alakul?

Apponyinak kész miniszteri listája van

Budapest, július 2. (Nemz. St. tel. jel.) Az eddigi minialgátások nyomán az az uralkodó fejfogás alakult ki, hogy a kormányzó a kihallgatott politikusok információi alapján megállapíthatta, hogy a politikai világ az ország közvéleményével együtt határozottan keresztyén irányu politikát kíván s bárki kap is megbízatást a kormányalakításra, annak hoznia kell a kormányzó korlátlan házfelosztási jogát is. Ma is több nevet hoztak kombinációba, melyek arra engednek következtetni, hogy a kormányzópartok körében egyre nagyobb tért hódít az egységes kormányzópart eszméje. A pártkörökben nyíltan beszélnek arról, hogy a parlament munkaképességét biztosítani kell, mert lehetetlen, hogy hat hetenként kormány-

válság törjön ki. Az egységes kormányzópart megalakulását úgy képzelték, hogy a mai pártok tagjai közül azok, akik gazdakerületeket képviselnek, valamint a disszidensek, belépnének a kisgazdapártba, melynek ilyenformán 130—150 tagja lenne. Rubinek és Rakovszky a jelöltek névsorában vezetnek.

Budapest, július 2. A kormányzópartokban Apponyi kihallgatása óta titokzatos meglepetés gyanánt emlegetik azt a tényt, hogy Apponyi napok óta pénzügyminisztert keres és legutóbb Popovics Sándorral folytatott tárgyalásokat.

Egyesek tudni vélik, hogy Apponyinak minden eshetőségre számítva kész miniszteri listája van.

Keresztyének egyessége

A tiszánineni református egyházkerület miskolci határozata

A tiszánineni egyházkerület most tartja közgyűlését Miskolcon, ahonnan ma rövid távirati értesítés jött, hogy határozatilag kimondták a keresztyén felekezetek együttműködésének szükségességét és ezen cél elérése érdekében felekezetközi bizottságot választottak. Még a mostani nehéz és elesett állapotunkban is valami szokatlanul ujjongó és bizakodó érzés fogott el bennünket, mikor ezt a hírt olvastuk. Ime, amiért több, mint egy év óta harcoltunk ez országban sok-sok református, katolikus, luteránus ember, ami immáron vezető irány a magyar nemzeti politikának ugye a belföldi, mint a külföldi vonatkozásokban, amivel egyedül és kizárólagosan menthetjük meg magunkat és teremthetjük ujja, egységessé Csonka-Magyarországot, amiért a „Hajduföld” is kezdettől fogva, lankadatlan kitartással és gyanúsításoknak, rágalomnak kitéve, de tanteríthetetlenül küzdött és küzd a jövőben is, ime azt végre a magyar reformátusság egyik hivatalos és vezető testületében lelkes helyléssel szentesítik. A magyar reformátusság minden időben egygy forrt legszentebb nemzeti érdekeinkkel, ezekért harcolt szöszéken, zsinatokon, könyvekben, szabadság harcokon, gályákon ésvérpádon. Csak az utóbbi évtizedek alatt sikerült le a régi utról és veti eltévelyedő irányt hamis eszmények szolgálatában. A következmények ugyanis igazolták, hogy azok az ideálok, akár milyen becsületesen szolgálják is azokat, a túlzott liberálisizmus lidércfényei, melyek belevezettek bennünket a forradalom, a bolszevizmus, a feldarabolás fertőjébe. Azt várjuk volna,

hogy ezek felismerése után a magyar reformátusság hivatalos vezetői mindenütt nyíltan és becsületesen szakítanak az újabb idők ferde irányzatával és visszatérnek s visszatérítenek arra az útra bennünket, amely az ezereves magyar haza feltámasztásához visz el: a magyar keresztyének örökös egyességéhez. Ezt reméltük, de nem így történt. Különösen nem így itt, Debrecenben, a kálvinista Rómában, a magyar reformátusság Sionjában. Sőt azt tapasztaltuk és tapasztaljuk ma is, hogy azokat a református papjainkat és világi embereinket, akik felismerve az idők teljességét, bátran, hazafiasan és vallásosan kiálltak a porondra és felvették az életheirai harcot istenünk és Hazánk megvédésére, tisztességére, azokat először kigunyolták, lemosolyogták, aztán sárral megdobálták, befeketíteni próbálták, sőt most végre az Orle választmányában megfenyegetik. Hát mi azt feleljük erre: rendben van. Mi haladunk a magunk utján előre, nem nézve sem jobbra, sem balra, csak a mi szentséges célunkra előre. És ez az, a mi ma már az egész élni akaró és élni, feltámasztani fogó keresztyén magyarságot jelenti, az aeterna és christiana Hungaria! Ezzel szemben lehet talán még ideig-óráig kicsinyes és megvetendő okokból személyeskedő, harcosskakat rögtönözni, de már nem sokáig. Oda kiálljuk nekik: siessetek, az órátok nem sokára üti és ti mentek, elmentek... Ez baszéli nekünk a miskolci határozat és ezért köszönjük azt a magyar református világot és a keresztyén Magyarország nevében szövetséges bajtársiassággal.

Kötözködés — a mások bőrére

Mikor egy közkórház gazda nélkül van — Két marakodó között — a harmadik jajgat

Megszoktuk már, hogy közintézményeink minden betegségét és nyavalyáját fedezni tudják valamivel. Ha a Népjelölti Hivatal lelketlenül kidobja a segélykérő nyomorultakat, azért teszi, mert a megszavazott összeg elfogyott, s a közönség nem adakozik, ha a Lakáshivatal annak ad lakást, akitől éppen elvenni kellene, azért van, mert nincs építőanyag és nincs lakás, ha a Közellátási Hivatal százezreket keres az ellátatlanok zörgő csontjain, azért teszi, hogy az üres házipénztárt megtöltse, ha az Árvizsgáló Bizottság ölbe tett kézzel nézi az égbekiáltó drágaságot és áruuzsorát, azért van, mert szabad a forgalom és nincs hatáskör. Szóval: közintézményeink minden szánalmas hasznavehetetlenségére találni szoktunk valamiféle mentséget, mely kívülről jön s amely mellett vígan burjánozhatik a hivatali lelkiismeretlenség és felelőtlenység. Találni pedig azért szoktunk, mert a háború hosszú ideje alatt vérünkbe ment, hogy minden emberi hitványságnak és gonoszságnak a háborút vetették oda bűnbak gyanánt azok, akiknek a lelkiismeretét hosszú sorozata terhelte a vétke és könynyelmu mulasztásoknak. A háború után ugyanezt szolgálta a forradalom, azután a zsidó rémuralom, azután az oláh cinkosok rabigája, most pedig az ezek nyomán valóban bekövetkezett nyomorúság. Most a nincstelenséggel és az általános nyomorúsággal takaróznak a felelősök és kitűnő szimattal mesésen kiaknazzák a közönség jóhiszeműségét, mely nem lát túl az orrahegyénél és belenyugszik minden ellene intézett merényletbe. Ha nincs, hát nincs, — hol vegyének, ha nem lehet kapni?

Pedig nem úgy van a dolog. Hibák vannak a háttérben, mélyreható, messzenyúló, szarvashibák... Itt van pl. egy nagyon jellemző kórese Debrecen városának. Beszél minden írott szónál, minden mgyarázatánál bővebben és ékebben.

A városi közkórházban türethetetlen állapotok vannak. A műtetre szoruló betegeket nem tudják operálni, mert nincs műszer, nincs kötszer és nincs narcoticum, a belbetegeket nem tudják kezelni, mert hiányzanak a speciális gyógyszerek, a hevenyjárványos betegeket a törvény ellenére ott helyeztetik el a hatóság a kórház bellerületén, a bujakóros osztályon egymás hátán teküsznek a betegek, s az élelmezés oly gyenge és silány, hogy maguk az önfeláldozással dolgozó orvosok kelnek ki ellene legpanaszosabban.

Tegnap kintjártunk a kórházban és érdeklődtünk mindezek okai felől.

Az igazgató, Fráter Imre dr. szolgált felvilágosítással.

— Valóban lehetetlen és türethetetlen állapotba jutott ennek a százezres városnak és az egész Tiszántulnak is egyetlen számottevő közkórháza. A legszükségesebb kellékeink hiányoznak, betegeinket nem tudjuk ellátni, az élelmezés nem megfelelő, s mindezek fejébe az orvosi kar és az ápoló személyzet is mostoha bánásmódban részesül...

— Mindennek oka pedig az, hogy a kórháznak ma nincs gazdája. A város nem vállal bennünket, mert azt mondja, hogy átadott az államnak, Kenézy rektor pedig azt válaszolja, hogy még nem vett át bennünket, mert csak szeptemberben nyílnak meg talán a klinikák. Mindaketten kötözködnek, s nem akarják észrevenni, hogy a kötözködés mások bőrére, a közegészség rovására megy.

— Azelőtt is mostohán bánt a város a kórházzal, mindig azt hányta szemére, hogy ráfizet, pedig a valóságban nem úgy volt. (Évek óta minden üzemére ráfizet szó nélkül, de a szegény betegekre sajnált költeni! jellemző.) De mióta lerázta a nyakáról, azóta hallani sem akar róla többé. Ha a holland szeretetadományból nem kapunk gyógyszereket, egyenként fordultak volna fel betegeink.

— Természetesen az is elfogyott már, s most ugyszólván semmink sincsen. Ha egy sérültet hoznak a kórházba, nem tudjuk megoperálni, mert nincs műszerünk, nincs selymünk. A multkor a Bábaképzőbe küldtünk egy tüt kölcsönkérni. De nemrégiben a szemünk

látára halt meg egy vidékről felhozott szolgabíró, mert nem volt műszerünk, kötszerünk amivel megoperálhattuk volna. Gyulay főorvos már tönkretette a saját műszereit is...

— De hiszen majdnem két hónapja, hogy itt van a sok kötszer-műszer Cseh-Szlovakiából...

— Itt van, de nem a kórházban, kérem. Az egészségügyi-bizottság még a tavasszal megállapította a szükségletet és indítványozta, hogy a város sürgősen küldjön ki valakit bevásárolni. A Közellátási Hivatal azonban ellenezte a tervet, hiszen Landau Izsó már készült akkor Csehországba. (Beavatottak tudják, hogy a gyógyszerárú mesés üzlet volt mindig!) Így megkellott várunk Landaut és a missziók könyöradományaihoz tengetni a kórház életét... Most már volna bőven minden, ki is van utalványozva, de nincsen aki fizessen érte. Kenézy rektor (az emberszerető páholymeister!) azért nem akar fizetni, mert még nem övé a kórház, a város pedig azért, mert már nem az övé. Ezen a két határozószócskán mulik 400 nyomorult beteg élete és halála. Ketten vitatkoznak, érvelnek, marakodnak, s nem hallják a harmadiknak, az elhagyott szegény betegnek a jajgatását!

— A személyzet a gyenge élelmezés, silány fizetés mellett kedvetlenül dolgozik. A városból nem kap ruhasegélyt, mert nem odatartozik, az állam nem fizeti vissza a kényszerkölcsönt, mert nem az ő alkalmazottai. A nagy nehezen kiutalt fizetést 8—10 ike körül kapják meg. Az ápolók ma is 92 koronát kapnak havonta s rongyokban járnak, mert köpenyt sem tudunk adni nekik.

— Az Augusztá gondnoka, Frank Kálmán Kenézy rektor kebelbeli páholytestvére, a klinikák gondnoka leit, s ő látja el most a közkórházat is. Hogy milyen mostohán, azt megmondják a konyhában. Haragszik, zsörtölődik a mi régi gondnokunkkal, akit összeférhetetlennek tart. Emiatt sokszor ehetetlen étel jut a betegeknek.

— A női bujakóros osztályon 58 ágyon és 12 pótágyon 92 súlyos beteg fekszik. Könnyű elképzelni az ebből származó következményeket. Férőhely nincsen, mert az esetleg számitásba jöhető pavillont járvány kórháznak használja a város, dacára az 1876. évi XIV. tc. világos rendelkezéseinek, melyek kimondják, hogy külön járványkórházat kell tartani a várostól távolos helyen, s a kórház keretein belül felállított fertőtlenítő pavillonok csak a kórházban megbetegedett járvány-betegek részére használhatók. A miképcsi-uton levő fertőtlenítőben van ugyan egy járványkórháznak nevezett 16 ágyas félreesőhely, de az raktárnak van lefoglalva. Pedig az 1898. évi XXI. tc. értelmében a járványkórház fenntartását felelősséggel az országos betegápolási alap viseli s csak felelősséggel terheli a várost. De hát arra sincs pénz, még kevésbé a járványorvosra! Pedig a tifusz és a kolera most is dühöng a szomszédban!

Ezek után végigjártuk a két szék között pad alá esett kórházat, s meggyőződöttünk róla, hogy példátlan rend és tisztaság van ott mindenütt. Dacára a víztelenségnek, dacára a neveltséges borralóért robozó alkalmazottak kedvetlenségének és ekeseredettségének, s a jóleső érzést hoztuk magunkkal, hogy vannak még kötelességüket teljesítő, lelkiismeretes emberek is a világon, akik nem kötözködnek, nem vitatkoznak a rájuk bízott szerencsétlen betegek bőrére, hanem személyi tekintetek és érdekek előtérbe tolésa nélkül dolgoznak a köz javára és boldogulására. Sajnos, nem azok, akiknek jó példa gyanánt, legelső sorban kellene dolgozniok...

D'Annunzio győzött

Róma, július 2. (Szikratávirat). A Giolitti-kormány végleges elhatározásra jutott a fiumei kérdést illetőleg. A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy Fiumét olasz reguláris csapatokkal fogja megszállni és a várost Olaszország szuverénitása alá helyezi. A kormány tárgyalásokat folytat D'Annunzióval, kinek a minisztertanács határozata fényes győzelmet jelent.

Pótszemeszter a ref. theologian

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a debreceni egyetem református hittudományi karán július és augusztus hónapokban pótszemesztert engedélyezett azok számára, akik háborus katonai szolgálatuk folytán tanulmányaikban legalább három félévet vesztek. Ugyanezen feltétel mellett beiratkozhatnak a református hittudományi főiskolák hallgatói is. Szabályszerű tandíj fizetendő, amely alól megfelelő okmányok bemutatása alapján fölmentésnek lehet helye. Beiratkozási határidő július 15.

Rubinek Gyula előtérben

Tárgyal a munkászervekkel

Budapest, július 2. A Nemzeti Sajtóiroda jelenti: A kisgazdapártból nyert információink szerint Rubinek Gyula miniszterelnöksége áll a valószínűség homlokterében, bár tegnap azt a fantasztikus hírt is terjesztették, hogy Meskó Zoltán betűgyi államtitkár fog megbízatást kapni a kormányalakításra.

Budapest, július 2. Rubinek Gyula tárgyalásokat folytat Miákits Ferenc és Vanczák János szociáldemokrata párttitkárokkal, akiknél a munkásság kívánságai felől tájékozódik.

Rakovszky is tárgyal

Budapest, július 2. (Nemz. St. tel. jel.) A keresztény nemzeti egyesülés párt jelöltjének, Rakovszky Istvánnak kilátásai sem romlottak, bár némelyek Soós Károlyt emlegetik. Ezzel szemben értesüléseink vannak, hogy egy olyan politikus kap megbízatást, akit nem egyik vagy másik párt vet felszínre, hanem akiről még e pillanatban szó sincs.

Budapest, július 2. Rakovszky István, a képviselőház elnöke, ma délelőtti fontos megbeszéléseket folytatott a keresztény pártok vezéregyéniségeivel. Rakovszky István csak abban az esetben vállalná a kormányalakítást, ha a két kormányzó-párt egységesen a hála mögött állna és biztosítana, hogy a nemzetgyűlés elé terjesztett javaslatot a többség megszavazza.

Kunfi és Tusár

Prága, július 2. (Nemz. St. tel. jel.) A magyar proetárdiktatura főszereplőinek egyike, Kunfi Zsigmond volt közoktatásügyi népbiztos, miután hosszabb időt töltött Prágában, külföldre szóló utlevelet kért. A belügyminiszternek a kommunistákra vonatkozó legutóbbi rendlete értelmében utasítás ment a határállomásokra, hogy elutazása előtt Kunfit alaposan motozzák meg, s a nála talált igazgató iratokat kobozzák el. Kunfi tiltakozott a motozás ellen, s felmutatta Tusár miniszterelnök levelét, melyben az mindenféle motozás alól mentesíti Kunfi Zsigmondot.

A csehek is megkezdtek a bojkottot

Prága, július 2. (Nemz. St. tel. jel.) A cseh lapok ma határozták el, hogy megtagadják a Magyar Távirati iroda hireinek terjesztését. Ez az első lépés Csehországból a Magyarország ellen kimondott bojkott végrehajtására. Mint a Tribuna jelenti, csütörtökön az egész országban megszüntették a Magyarországra szóló küldemények felvételét és továbbítását, sőt az ujonnan feladott csomagokat is a feladók rendelkezésére bocsájtották.

A kormányzó Gödöllőn

Budapest, július 2. (N. St. t. j.) Horthy Miklós kormányzó a jövő hét folyamán családjával együtt Gödöllőre költözik. A kormányzó nyaralása 10 hétig fog tartani és szeptember második felében tér vissza a fővárosba.

Megszüntetik a bojkottot?

Bécs, július 2. (Nemzeti St. telefon jel.) Fimmen szocialista vezér, a szakszervezetek nemzetközi szövetségének kiküldötte, aki meghallgatta Grätz Gusztáv dr. magyar követ felvilágosításait, tegnap visszautazott Amszterdámba, hogy a szövetség július 3-iki és 4-iki ülésén értesüléseiről jelentést tegyen. Beavatott helyeken biztosra veszik, hogy a nemzetközi szövetség, miután meggyőződött információinak egyoldalúságáról, haladéktalanul megszünteti a bojkottot.

HIREK

Ruszinszkői

keresztényen magyar újság került tegnap hozzánk Ungvárról. Idegesen kaptunk utána, möhön lapoztuk, forgattuk. Kerestük benne a mi hitünk, reményünk, bizodalunk megerősítését, azt, hogy ezerszentendő minden örömeben és bajában hűséges testvér népünk, a ruthén, mellettünk tesz tanuságot a népszavazás alkalmával. . . . Többet találtunk, sokkal-sokkal többet a sorok között. Azt olvastuk, azt éreztük ki azokból, hogy a ruthén nép követeli, hangos, zajos szóval követeli a visszacsatolást és nem azért, mert jobb dolga volt nálunk, hanem mert őszintén és igazán szeret bennünket. Mint ahogy romlatlan, jó gyermek szereti az édes anyját. . . . Könny fakadt a szemünkben, mikor a sorokat olvastuk, mikor a hűséges szeretet sugárzását szívünkben éreztük, de ökölbe szorult a kezünk, mikor a ruszinszkői zsidók aljas hazaárulását hallottuk. — Azt írják Ungvárról, hogy nincs nagyobb ellensége, gonoszabb, hitványabb rosszakarója a ruthén népnek, mint a zsidóknak. Ami szenvedést, gyötrelmet, üldözést, megaláztatást viselniük kell, azt mind a zsidók zúdítják a fejükre. Ólalkodnak, árulkoznak, hűsét esküsznek, spionkodnak, árulkoznak, mintha minden emberi bűn és gonoszság csak bennük volna felhalmozva. — Azt mondja a Határszéli Újság: jegyezzétek ezt jól meg, keresztények! . . . Hát meg is jegyezzük jól magunknak!

Vasárnapi istentiszteletek

A református templomban: délelőtt 9 órakor prédikál Nagy István segédlelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Nagy István segédlelkész. Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Dicsőfi József lelkész, délelőtt 11 órakor prédikál Nagy Lajos kollegiumi esküdfelügyelő, délután 3 órakor kátét magyaráz Peleskey Sándor theologus. Kossuth-u. templomban délelőtt 9 órakor kátét magyaráz György Imre segédlelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Mezei Béla segédlelkész. Árpád-terti templomban délelőtt 9 órakor kátét magyaráz Uray Sándor lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Álmáry Márton segédlelkész. Ispoly templomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Révész Imre lelkész, d. u. 3 órakor gyermek istentiszteletet tart Kerekes György Imre segédlelkész. Városi szegényházban délelőtt 9 órakor prédikál Mezei Béla segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Molnár Ferenc segédlelkész.

Vasárnapi iskolák a szokott helyen és időben tartanak meg.

Vasárnap délután a Konfirmált Leányok Szövetségében 3 órakor a serdülőknak, 4 órakor a felnőtt tagoknak összejövetele a református egyház tanácstermében, Egyház-ter 17. sz. a.

A róm. kath. templomban 6, 7, 8, háromnegyed 11 és fél 12 órakor csendes misek, 9 órakor nagymise, utána szent beszéd. Délután 3 órakor litánia, sz. olvasó, 4 órakor sz. beszéd és a Jézus Szíve Társulat ajtálösszege.

Az ágost. hitv. ev. templomban délelőtt 10 órakor dr. Deák János evang. theol. tanár végzi az istentiszteletet.

— **Tóth Lajos államtitkár Debrecenben.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium egyetemi ügyosztályának vezetője, dr. Tóth Lajos államtitkár csütörtökön este Debrecenbe érkezett. Az államtitkár az egyetemmel kapcsolatos ügyek elintézése végett pár napig fog itt tartózkodni.

— **Az egyetemi építkezési-bizottság ülése.** Az egyetemi építkezési-bizottság a klinikák újból megkezdett építkezéseinek biztosítása céljából tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott. Az ülésen Tóth Lajos államtitkár elnökölt, s részli veit rajta Hubert Ottó városi kormánybiztos-főispán is. Az építkezések ügyét dr. Tóth Emil tanácsnok referálta.

— **Az iskolákba helyezett vagonlakók.** Végre fedél alá kerülnek e héten az összes vagonlakók. Mint értesülünk, Hubert Ottó kormánybiztos-főispán kezdeményezésére az iskola-fenntartó kerestényen felekezettek készörömet ajánlották föl hat hétre az iskolákat, hogy azokban ideiglenes elhelyezést nyerjenek a szerencsétlen vagonlakók, míg a barakkok átalakítása tart, ahol otthont nyernek. Amily dicséretes a felebaráti szeretet megnyilvánulása a mi kerestényen felekezeteink részéről, éppen oly megütközéssel értesülünk, hogy a közoktatásügyi államtitkár intézkedése folytán a siket-néma intézetben és a tanítói árnyaházban nem engedték meg vagonlakók elhelyezését. Ez a cideg, szivtelen eljárás igazán nem méltó „kerestényen” kormányhoz.

— **Athelyezés.** Szitássy Géza napidijas-irnok, aki a közkórház irodájába volt beosztva, a polgármesterhez intézett levelében lemondott állásáról. A polgármester a lemondást elfogadta s Szitássy helyébe Dániel János napidijas-irnokot helyezte át a városi kiadóbol.

— **A kamara a vasuti közlekedés javításáért.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara sürgös felterjesztésben kérte a kereskedelmi minisztertől a Debrecen és Budapest közötti vasuti közlekedés olyan megjavítását, hogy a széntermelés fokozásáig is rendelje el a miniszter, hogy a Debrecen és Budapest között ezidőszert minden másodnap járó személyvonatok naponta járjanak.

— **Emelték a kéményseprési díjakat.** A tanács a kéményseprő mesterek kérésére elhatározta, hogy a mostaninak kétszeresére fogja emelni a kéményseprési díjakat, viszont a kéményseprő munkások kérésére kötelezte a mestereket, hogy a munkabéretet 100 százalékkal emeljék. Ez az újabb teher megint a háztulajdonosokat sújtja, még pedig ismét igazságatlanul, mert ők csak 35 százalékkal emelhetik a lakásbéretet a kormányrendelet értelmében. Erre nem gondol a városi tanács?

— **Takarékoskodnak a fával.** A városi tanács kimondta, hogy nem debreceni lakosok kérelmére csak igen igen indokolt esetben ad ki fát, még pedig korlátozott mennyiségben, mert elsősorban a debreceni lakosság faszükségletét kívánja kielégíteni.

— **A magyar néphagyományt gyűjtő szövetség (Folklore Fellows) tudományos törekvéseinek előmozdítására a Debreceni Első Takarékpénztár 1000 azaz egyezer koronát volt szives hozzám beküldeni, Amikor a nagylelkű adományt ezuton is nyugtázom, fogadja a Takarékpénztár vezetősége e helyen is hálás köszönetünket. Pap Károly dr a F. F. hajdumegyei szakosztályának előadója.**

— **A kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét a következőkre:** A cséplőgéptulajdonosok használatában levő mérlegek és súlyok hitelesítés alá tartoznak. — A kamara felhívja ugy a cséplőgéptulajdonosok, mint a cséplőtő gazdaközönség figyelmét, hogy törvényes kötelezettségeiknek mielőbb tegyenek eleget, mert az ellenőrzéssel megbízott hatósági közegek a törvényes rendelkezések ellenére használatban levő mérleget és súlyokat zár alá vehetik, ami sok kellemetlenséget, fennakadást és üzemi zavart idézne elő. Nem tartoznak hitelesítés alá azon mérlegek és súlyok, amelyek a hitelesítési bélyeg évszáma a két évet meg nem haladta és azóta javítást nem igényeltek, tehát az 1918, 1919 és 1920 években hitelesített mérlegek. A hitelesítés alá kerülő mérlegek és súlyok az állami mérték-hitelesítő hivatalban (Teleki-u 79.) hétköznapiokon 9—12 óra között jelentendők be.

— **A bojkottrendező Schwartz és Kopf.** Bécsből jelentik, hogy a pozsonyi rendőrség letartóztatta Schwartz és Kopf távirásokat, akik a posta alkalmazottjait a Magyarország elleni bojkott végrehajtására akarták terrorizálni.

— **Stromfeld Aurél bűnpöre.** A budapesti hadosztálybíróóság ülésstermében má folytatták Stromfeld Aurél volt vörös vezérkari főnök bűnpörét. Tegnap kezdték meg a nagyszámban beidézt tanuk kihallgatását, ami még egyre tart.

— **Halalozás.** Budapestről jelentik, hogy ott tegnap meghalt Sélly Sándor nyugalmazott államrendőrségi főkapitány, aki hosszú ideig állott a fővárosi rendőrség élén.

— **Óriási zivatar Heves megyében.** Egerből jelentik, hogy a hevesmegyei Hort községben emberemlékezet óta nem jelentkezett óriási zivatar dühöngött szerdán. Az égháboru jéggel, vilámlással, mennydörgéssel pusztított, fákat döntött ki, háztetőket vitt el s a kerestbe rakott gabonát valóságilag kicsépelte. A kár több százezer korona.

— **Aki a pincébe gyűjtötte a szemetet.** Ehmann Dávid debreceni háztulajdonosnál rendőrmérnöki szemle alkalmával a pincében nagymennyiségű szemetet találtak. A rendőrség Dávid gazdát 80 koronára bírságotla a tiltott szemetgyűjtésért. Dávid gazda felebbezett a tanácsshoz, de hiába, a tekintetes tanács is helyben hagyta.

KIS HIREK

Pénz áll a házhoz, mondja a pesti csibész-nyelv. A francia tőke nagy mértékben keres elhelyezkedést magyar bankoknál és ipari vállalatokban. Csak vigyázzunk, hogy Ézsau módjára egy tál lencsérrel el ne adjuk állami és nemzeti függetlenségünket és önrendelkezési jogunkat is.

Takarékoskodunk kell az állami kiadásokkal, mert súlyos pénzügyi helyzetben van az ország.

Feltartóztatták a belga határon két napra Huszár Károly volt miniszterelnököt, utlevele ügyében. Ma már Párisban van s a kerestény alkalmazottak szakszervezetében nagy tetszés mellett ismertette a kerestény Magyarország helyzetét a zsidók által szított világorradalommal szemben.

Türhetetlen a drágaság Németországban is. Sok helyi éhségzavargások törtek ki s ezért több városban kihirdették az ostrom-állapotot.

Zendülés miatt nyolc embert halálra ítélték a szerbek Szabadkán.

Jótevény célra négyszázezer koronát hagyott szülőfalujának: Orosházának a nemrég elhalt Thék Endre világhírű budapesti asztalos-nagyiparos.

Szépen dolgoznak a magyarok Prágában. A cseh nemzetgyűlés magyar tagjai a magyar érdekek hatatosabb védelmére Prágai Szemle címen politikai könyvomatoss ujságot indítottak.

Nem tür osztályuralmat a német kormány. Fehrenbach, az új birodalmi kancellár tiltakozik minden szociális erőszak ellen.

Nem kell több mozi Pesten. A lakás-hivatal sorban elutasítja az engedély iránti kérelmeket, mert — mint mondja, — a mai nehéz időkben nem akar tápot adni a magyar nemzeti kegyelet megsértésére irányuló szándéknak.

Hordják ki a vagyont a zsidók az országból. Legújabbban nagy ékszercsermpészt akadályozott meg a határrendőrség. Adler Mór a felesége arcképének keretében rejtette el gipszben a briliánsokat. Internálják az ipsét.

Az osztrákok beszüntették a vasuti forgalmat

Bécs, július 3. (Nemz. St. tel. jel.) Az amsterdami nemzetközi szakszervezeti irodának Magyarország ellen kimondott bojkott-határozatából kifolyólag az osztrák vasuti személyzet körében olyan surlódások támadtak, melyek lehetetlenné teszik a vasuti forgalmat. A szakszervezeteken kívül álló vasuti személyzet továbbra is engedelmekedik és továbbra is teljesíteni akarja a szolgálatot a szolgálati szabályzat utasítása szerint. Másrészt azonban a bojkottista vasutasok elhatározták, hogy a szolgálatot felsőbb utasítás nélkül egyedül látják el. Ez olyan állapotot teremtene a Bécs—Bruck és Bécs—Marchegg közötti vonalon, hogy a kormány nem vállalná érte a felelősséget, mert a legjobb akarat mellett sem lehetné az utazó közönség és a szolgálatot tevő alkalmazottak életének veszélyeztetése nélkül. Ezért az osztrák kormány, míg a személyzet körében támadt egyetemes le nem csillapodik, a vasuti forgalmat teljesen megszünteti.

— **Akik a zsemlet drágították.** A rendőrség 100—100 korona pénzbírságra ítélte Körtvélyesi Kálmán kereskedőt és Popini Antalt a gazdák sütődéjének igazgatóját, mert az 5 dekás zsemlet, melynek maximált ára 30 fillér volt, drágábban árusították. Az árdragítást a gazdák sütődéje kezdte azzal, hogy 32 fillérért adta a zsemlet a kereskedőknek, akik közül Körtvélyesi az ő „polgári haszna hozzászámításával 60 fillért számított egyért. A tanács helyben hagyta a büntetést.

— **A debreceni aranyifjúság az Arany Bika disztermében nagyszáásu nyári bál-esélyt rendez július hó 4-én, vasárnap este 7 órai kezdettel, melyre a város leányait és fiatal tisztelettel meghívja a Rendezőzég. Rácz Laci teljes zenekara játszik.**

— Mihályi Sámuel képeslapjai. (Levél a szerkesztőhöz.) A „Hajdúföld” már nem egyszer szóváltette, hogy a város főutcáinak kirakatai tömve vannak az úgynevezett „művészi” produkciók fénymásolataival, melyek mezitelen indus-táncosnőket, furdózó najádokat, ébredő nimfákat és egyéb szeméremsertő jeleneteket ábrázolnak. Éppen mint a szabadszerelm virégzása idején... Nem lehetne pl. Mihályi urat, kinek kirakata a Piac utca legforgalmasabb helyén van, barátságosan megkérni, hogy ne kövessen el állandóan közszemerem-elleni kihágásokat? Talán lehetne hivatkozni a korzózó fiatalok fogékony lelkére, talán a járókelő emberek józtlására és keresztény erkölcsére?... Talán mégis hallgatna a Szerkesztő ur kérésére Mihályi Sámuel és beszédné kirakataiból azokat a „művészi” képeslapokat? Tessék megpróbálni! — Remélni szeretnők, hogy nem kell külön deputációt küldönnök Mihályi Sámuel urhoz, hanem így is eleget tesz a kérelemnek. Reméljük...

— Adomány. A Pacsirta-utcai ref. fiúiskola V. osztályának növendékei az oláhok kivonulása és a szerdai istentisztelet alkalmával 237 korona 40 fillért gyűjtöttek össze maguk között. Az összeget a Területvédő Liga céljaira nekünk adták át s mi készséggel juttattuk azt rendeltetési helyére. A derék, hazafias gondolkozású fiuknak ez uton is köszönjük a kedves adományt.

— Rendőri hír. Kozák Gyula 37 éves, Burgondia-u. 20. szám alatti lakos öngyilkossági szándékából marólugott ivott. A mentők beszállították a kórházba. Állapota súlyos.

— A Honszeretet egyesület adománya. A Honszeretet egyesület azon debreceni egyetemi hallgatók nyári segélyezésére, akik Erdélyből jöttek és nyári szünidejüket nem tölthetik otthonukban, R. Kiss István egyesületi alelnök útján 10,000 (tízezer) koronát adományozott. A segélyeket az igazolt szükséghez mérten a Debreceni Székely Társaság fogja kiosztani.

— A Városi Képtár (Fűvészkert u/c 2.) 2700 egyén tekintette meg a folyó év első felében, illetve az oláhok kivonulásáról kezdődőleg. A képtár, melyben a legjobb nevű olasz németalföldi és francia mesterek, valamint a legjelesebb magyar akadémikus, naturalista és impresszionista művészek kiváló alkotásai vannak a legmodernebbül elrendezve, egész nyáron nyitva marad, minden vasárnap d. e. 9-től 12-ig, díjtalanul tekinthető meg. — A képtár tárgymutatója 20 fillérért kapható a ruhatárban.

— Állandó képkiallítás, beléptidij nincs megtekinthető reggel 8-tól délután 6-ig. Szent Anna és Varga-u. sarok Antalfynál.

— A magyar békefeltételek. A szövetségi hatalmak területi, pénzügyi és gazdasági követeléseit az új határok térképével ára 880 Antalfynál.

— Horthy Miklós üzenete... Fohász... Az ezüst sírály... Farsang tündére... Százszorszép... Lili bárónő operettek és dalok kaphatók Antalfynál Szent Anna- és Varga-u. sarok.

— Juda hatósági közeget sértegetett. A rendőrség Sáfár József hatósági közege megsértéséért 200 korona pénzbírságra ítélte. Juda sokallta és felebbezett, de a tanács helybenhagyta az ítéletet.

— Harisnyakötő gumi, gumi harisnya mérték után. Nedrágtartó, vizelet tartó, Női pessárium, Olla, Neverip, Hőmérő, Jégtömítő, Gumipárna, Gyermek gumi, Szülészetű vatta, Sérvkötő, Haskötő Vitáriusnál Piac-u. 16.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* Bukow, a székelyek hóhéra, erdélyi történet kerül színre ma a Vigszínházban.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt helyárral Tisza Karola felléptével a Stambul rózsája operett, este a nagyhatású dráma, Bukow, a székelyek hóhéra, kerül színre.

* Ravengár II. Második rész Ravengár fogsága. Ravengár nevével van teli egész Deb-

reczen, oly óriási feltűnést keltett ez a film. — Bemutatja az Apolló. Jegyelővétel.

* A 9-ik parancsot. Dráma 5 felvonásban, Olaf Fönns főszereplésével a legszebb filmek egyike, bemutatja az Uránia.

* Francia film a „bűnbánó anya”. Dráma 5 felvonásban René Cresté főszereplésével bemutatja az Arany bika mozi.

SPORT

A Debreceni Egyetemi Atlétikai Club 1919—1920. évi záró közgyűlését szombaton, július hó 3-án délután háromnegyed 4 órakor tartja a kollégium dísztermében, melyre a club összes tagjait meghívja az elnökség.

A Vasutas Sport Club Szombathelyen. A vasutasok vasárnap a Dunántul legerősebb csapatával, a Szombathelyi AC-bal fognak játszani. Reméljük, a bajnokcsapat derekasan fogja megállani a helyét.

Junius II én lesz a vasutasok sporttelepének a felavatása, amikor is az FTC csapatával játszik a két vasutas csapat.

Törvénykezés

Elítelt kommunista igazgató. Ma ítélezett a törvényszék ötös gyorsított tanácsa Szuhányi Andor elnöklele alatt Tóth Lajos nyugalmazott állomási előjáró felett. Tóth három rendbeli igazgatással volt vádolva, amit Monostorpályiban és Hosszupályiban követett el. Több gyűlésen igazgató beszédeként mondott, többek között olyan kifejezéseket használt, hogy „le a papokkal, nincs szükség tanítóra, se jegyzőre, se vallásra, mindenki ott szerez magának földet, ahol akar”. A bíróság Eöry ügyész vád és Szilágyi Dezső ügyvéd védőbeszéde után bebizonyítottan látta az igazgató vétségét s ezért Tóth Lajost két és félévi börtönrre ítélte. A büntetésből két hónapot kitöltöttnek vett a bíróság.

APOLLO	URANIA
Szombat—Vasárnap Csak 10 éven felüliek nézhetik	Szombat—Vasárnap 2 nap
Ravengár II. II. rész; Ravengár fogsága Kalendár történet 6 felvonásban. Főszereplő: Gráce Darmond. Előadások 5, 7 és 9-kor.	A kilenczedik parancsot Dráma 5 felvonásban Főszereplő: OLAF FÖNSS, EBBA THOMSEN Előadások 7 és 9-kor.

ARANY BIKA MOZI
Szombat—Vasárnap 2 nap FRANCIA FILM A bűnbánó anya Dráma 5 felv. Főszereplők: René Cresté, Yvette Andreyor. Előadások 7 és 9-kor.

Földmívelésügyi miniszter ur 22896/1920. számú rendeletével a vasúton és hajón történő állatszállítások alkalmával a 95000/1920. F. M. számú rendelet értelmében az elszállításra kerülő állatok után fizetendő és az államkincstárt illető vizsgálati díjakat f. évi júl. hó 1-től kezdődőleg további intézkedésig azok tizszeresére emeltem fel.

Debreczen, 1920. július hó 2.

Hözélelmezési ügyosztály.

Az élesztő maximális árai.

Az élesztő eladási árát viszonteladók és nagybani vásárlók részére különként 36 koronában, fogyasztók részére különként 48 koronában állapítom meg. Ezek a maximális árak július 3-án lépnek életbe.

Értesítem azokat a kereskedőket, üzemetket és vállalatokat, amelyek a Hangya szövetségzetnél élesztőt jegyeztek elő, hogy az előjegyzett mennyiség rendelkezésükre áll. Az átvétel nem kötelező.

Debreczen, 1920. július hó 2.

Zöld József
tb. tanácsnok.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy hold
szőlő azonnal beköltözhető villával, családi ház Thaly Kálmán-utcában eladó Balogh iroda Mester utca.

Pezsögösüvegeket
vesz a „Török” pezsögőgyár.

Megbízható
intelligensebb ápolónő 1 éves gyermek mellé azonnali belépésre keresetlik a Macsi uradalomba Erdőkudóknak Piac-utca 59. szám alatt a házmester ad felvilágosítást

Debreczeni

Gazdák Bankja részvénytársaság, Kossuth-u. 17. Kölcsonóket folyósít házakra, földekre és érték-papírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bank-ügyletek minden ágazatát foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

Koros Sándor
férfi-szabó üzemében Piac-u. 69.
Saját készítésű olgáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.
Műorás, Gádagos-utca.

Bélyegzőgyár és véső-intézet
PAULÓ I.
Bathányi-u. 22.
telefon: 1365.

Vecsey Antal
vizsgázott fogtechnikus
Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Gazdaközönség figyelmébe

A természetrendelet végrehajtási utasításának 1. §-a értelmében minden termelő köteles folyó év június hó 27 és július 3 napja között a Csapó-utca 15. sz. a. városi lisztirodában bejelenteni, hogy az 1919—20. gazdasági évben hány kat. hold buza, rozs vagy kétszeres vetése volt.

Felhívjuk a gazdaközönséget, hogy ezen határidőn belül bejelentési kötelezettségének saját érdekében annnyival is inkább tegyen eleget, mert a bejelentés elmulasztása esetén kihágási eljárásnak teszi ki magát. Aki valótlan adatot jelent be, illetve bevetett területének egyrészt elhalgatja, az eltitkolásból javára mutatkozó különbözetenek kétszeresét, még pedig ennek felezését minden ténitítés nélkül köteles beszolgáltatni, e mellett büntetőjogi felelőssége érintetlenül marad. Aki a bejelentést felhívás dacára elmulasztja, olybá tekintendő, mintha bevetett egész területét eltitkolni akarta volna.

Debreczen, 1920. június 28.

Hözélelmezési ügyosztály.

Kovács és Kazánszenet, Akác-műfat, Romancementet, Tüzi-fát vagon-tételben és méter-mázsánként azonnali szállításra ajánlok

Polyánszky Orest tűzifa és szén-kereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközölök.

Meghívó.

A keresztény kisgazda és földmivespárt intézőbizottsága folyó hó 4-én, vasárnap délután 6 órakor több rendkívül fontos tárgy elintézésére a „Polgári és Gazdakör” helyiségében (Piac-u. 7. I. emelet) ülést tart, a melyre ez uton hívja meg az elnökség az intézőbizottság úgy a férfi mint a női tagjait.

Gépszijak
minden méretben kaphatók Wesselényi-tér 7

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVÁLL. R.-T.